

награђиваног
пастува

Шерлока Холмса

балерине

будистичког
монаха

Ипак ја поседујем
урођени инстинкт...

пицца
петпарачких
прича

берзанског
посредника

принцезе

одликованог
генерала

погребникове Ђерке

помоћника
библиотекара

лекара

краве на седативима

гусенице

ћерке управника поште

горштака

руског шпијуна

преплашеног зеца

лава

затрпаног рудара

нећакe произвођача сира

Kejleb Kpisp

Заставите
Ајви Докеј

Превела с енглеског
Сандра Бакић Топаловић

Илустровала
Барбара Кантини

Одисеја
Београд, 2021.

Зауcтавите

Ајви ПокеТ

Кејлеб Крисп

Библиотека
Прозна путовања

Наслов оригинала
Caleb Krisp
Somebody Stop Ivy Pocket

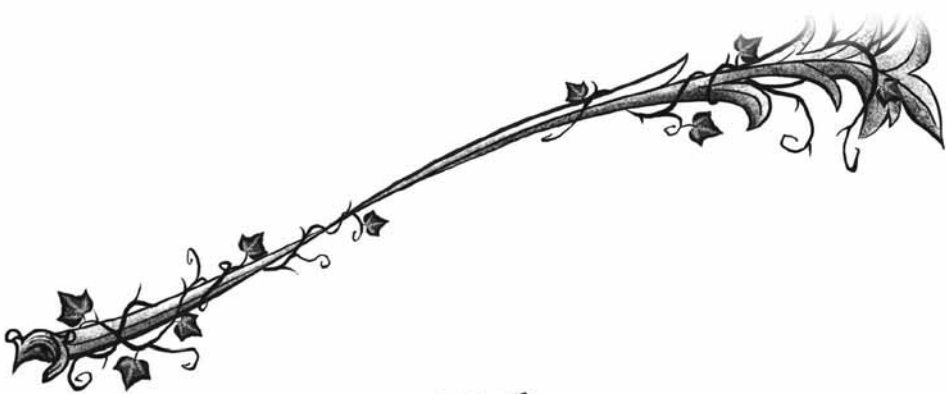
First published in Great Britain in May 2016
by Bloomsbury Publishing Plc
50 Bedford Square, London WC1B 3DP

© 2016 Caleb Krisp
© 2016 Barbara Cantini
© 2021 за српски језик ОДИСЕЈА

*За мој деду, Планшајенетиа Крисиа,
који није ни слутио шта га чека*

1

„Шта си нам овог пута спремила, Ајви?”

Потапшала сам џеп хаљине. „*Лайице на ветру*. Застрашујуће је дирљива – сва о отезању папака и лепршању на топлом поветарцу.”

Езра Снегзби климну главом због чега су му тешке чељусти величанствено заклепетале. „Врло добро.” Затим ме је прилично уплашено погледао испод неукроћене џунгле густих обрва. „Читаћеш онако како је *написано*, зар не, Ајви?”

„Да, мили. Од досадне речи до речи.”

Поново је климнуо – али овог пута ка Мајци Снегзби, која је била страховито достојанствена. Чак и када је кочија упала у рупу на путу због чега смо се протресли као крпене лутке, Мајка Снегзби се једва мрнула.

„Треба да захвалим госпођици Карндиц на *Лайицама на ветру*”, рекла сам исправљајући своју најбољу краљевскоплаву

хаљину (са белим појасом). „Она је дошла када је господин Аберкромби нестао – последњи пут је виђен негде између Грчких митова и Француске књижевности. Све је то било веома мистериозно. Госпођица Карндиц је у библиотеци тек неколико недеља, али већ сам јој неописиво драга.”

„То је врло занимљиво, Ајви”, рече Езра дубоко уздахнувши. Наслонио је главу на прозор кочије. Затворио је тешке капке. Старац је захркао готово исте секунде.

„Брже, возачу!”, зарезала је Мајка Снегзби ударајући о плафон кочије својим кишобраном. „Немамо цео дан!”

Пре него што ме је, пре три месеца, госпођица Фрост послала у Лондон да живим са Снегзбијевима, нисам имала много искуства у улози ћерке. Нисам се сећала ничега о својој правој мајци. Знала сам само да је мртва. Да ме је госпођица Фрост нашла сасвим случајно, ушушкану у њеном беживотном крилу у некој грозној кући. Испоставило се, међутим, да сам природни таленат.

„Имаш бич, човече – искористи га!”, грмела је Мајка Снегзби избацујући главу кроз прозор. „Или можда морам ја да дођем горе и искористим га?”

Снегзбијеви су били дражестан пар. Невероватно матори са истоветним грбама. Али застрашујуће срдачни. Сумануто нежни. Њихова ћерка, Гретел, завршавала је школу у Паризу, па су имали прегршт љубави којом су ме обасипали. Било би поштено рећи да сам им била попут зенице ока. Сунце које им обасјава дане.

„Престани да скиљаш, млада дамо!”, праснула је Мајка Снегзби и упутила ми топао, намргођен поглед. „Изгледаш као џепарош.”

Мајка Снегзби ме је увек обасипала оваквим ситним залагајима мајчинских савета и привржености. Указивала ми је на то како могу да напредујем. Или да будем мало мање ужасна. Што је било дивно.

„Исправи се”, наредила је. „Када девојка није благословена лепим изгледом или заносном косом, мора се користити другим стварима – добрим држањем, отменим говором, савршеним манирима.”

„И ви их користите до максимума, драга”, рекла сам уз осмех пун разумевања. „Великодушне количине пудера које користите су права магија. Никада нисам видела да се толико постиже уз тако мали труд.”

Мајка Снегзби је одмахнула главом као да сам умоболна. „На шта ли је само *мислила* госпођица Фрост кад те је изручила баш на наш праг!”

„Госпођица Фрост је чудо”, одговорих. „Као да је знала да ћемо се савршено слагати.”

Мајка Снегзби је поново одмахнула главом. Без сумње, покушала је да заустави сузе радоснице које су запретиле да се излију из њених ситних очију и све нас подаве. Снегзбијеви готово никад нису помињали госпођицу Фрост. Знали су је тек из виђења. Веровали су да је некаква путујућа гувернанта. Госпођица Фрост је начула да желе да усвоје ћерку. Никада ме нису питали откуд то да је познајем или шта сам радила у Батерфилд парку. Заправо, Снегзбијеве уопште није интересовао живот који сам водила пре него што сам дошла да живим са њима.

„Поправи плетеницу”, рекла је Мајка Снегзби. „Коса ти изгледа као да си била на ветрометини.”

„Што је донекле истина”, рекла сам спремајући се да се позабавим косом. „Док сам јутрос ишла да покупим млеко, купим хлеб, изаберам сланину за ваш доручак и однесем ципеле на поправку, одједном је почео да дува застрашујуће насилан ветар. Видела сам како је подигао продавца воћа са земље и бацио га на оближњу тезгу. Сироти човечуљак се разбио на три дела. Ужасна трагедија.”

„Потпуна бесмислица”, зарезала је Мајка Снегзби.

„Не ако њега питате, драга”, рекла сам озбиљно. „А само помислите на његову супругу и њихово једанаесторо деце.”

Снегзбијеви нису знали ништа о Сатном дијаманту. Било је језиво тешко не рећи им – тајну тако слатку да је то страшно – али обећала сам госпођици Фрост. Уосталом, Снегзбијеви су били прилично простодушни. Као да нису с овога света. Софистицирани попут кајгане. Избегумили би се када би знали да сам носила тако вредну, смртоносну огрлицу.

„Није ти ово лагана вожњица кроз парк”, грмела је матора коза. „Мрдај!”

Могло би се рећи да смо били у журби. И све то због смрти. Моја најбоља хаљина. Песма у мом џепу. Кројачки метар око Езриног кошчатог врата. Снегзбијеви су израђивали мртвачке ковчеге – *Снегзбијеве економичне сахране* биле су бизнис у успону, специјализован за великодушне попусте на ковчеге по мери.

„Галерија је јутрос била у страховитом стању”, рекла је Мајка Снегзби и прострелила ме погледом пуним мајчинске љубави. „Када завршимо са послом очистићеш ту просторију да се цакли. Да ли си ме разумела, млада дамо?”

„Тешко је рећи, драга”, одговорила сам. „Имате обичај да мумлате – лакше ми је да просто *замислим* шта сте хтели да кажете и пробам с тим.”

Пре него што је Мајка Снегзби успела да експлодира од милине, кочија се нагло зауставила. Езра је полетео напред. Његово кошчато тело се с треском зауставило код мојих ногу. Сироти друшкан се пренуо из сна и одмах испустио болни крик. Ухватио се за леђа и полако се придигао.

„Полази, Езра. Немамо цео дан”, праснула је његова супруга, вирећи кроз прозор ка депресивном низу кућа.

„Ако вас муче леђа, имам одличан лек за то”, рекла сам док су се отварала врата кочије. „Треба ми само шољица сала, клупко вуне, три шаргарепе и пољски миш.”

Езра стаде да се кикоће, што је било заиста непотребно. Мајка Снегзби је заколутала очима и изгурала супруга из кочије. А онда се запиљила у мене.

„Ово је кућа смрти”, рекла је строго, „према томе знаш *шачно* како очекујем да се понашаш. Не сметај док нам не затребаш и одради свој посао када будеш позвана. Јасно?”

Климнула сам.

Мајка Снегзби је искорачила из кочија и ја сам пожурила за њом.

*

„Хвала небесима што сте стигли!”

Госпођа Блекхорн је била чудесно створење – округлог стомака, дебелих образа и смрдљивог даха. Али крајњи утисак је оставило оно што је имала на глави. Величанствена круна од златних увојака који би повремено склизнули на

чело госпође Блекхорн док се мувала око болесничке постеље свог супруга. Стално их је гуркала назад.

„Бројала сам минуте!”, рикала је стискајући савршено суву марамицу и гуркајући нас у замрачену спаваћу собу. „Сироти господин Блекхорн неће још дуго. Доктор је рекао да му се срце коначно предало. Пазила сам га по цео дан – анђео, тако ме зове.”

„Ђаво, пре ће бити!”, залајао је скоро па мртавац и подигао бледу главу с јастука. „Суђено ми је да умрем у овом штрокавом кревету, пуном бува и мрва, док ти трошиш мој новац на скупе машине и глупаве локне.”

Езра је узео свој кројачки метар и почео ужасни посао мерења господина Блекхорна.

„Ђути, драги”, рече госпођа Блекхорн и покри супругову главу влажном крпом „То грозница проговара из њега, схватате? Волећу га до краја света, као што бисте могли очекивати, али кад умре, мислим да је у реду да се почастим неким финим стварима. Да направим лепу фризуру и тако то.” Потапшала је своје локне као да су од чистог злата. „Локне су праве, разуме се.”

Насмејала сам се. Прилично гласно. Госпођа Блекхорн се окренула како би ме видела. Али њене локне нису. Њено дражесно округло лице нестало је иза гомиле уплетених увојака. Док је сирото створење намештало косу, Мајка Снегзби ме је повукла ка самртничкој постељи.

„Млада дама је одабрала песму која би могла пружити мало утехе, госпођо Блекхорн”, рекла је гласно. „То је нова услуга коју пружамо свим муштеријама, потпуно бесплатно.”

Господин Блекхорн је скинуо крпу с лица. Свећа поред кревета бацала је језиву сенку на његову кожу. Образи су му били упали. Зулуфи сиви. Али у очима му је сијала некаква искра. „Зар се нисам довољно напатио?”

Његова супруга се окренула и жалостиво га погледала. „Утешиће његову сестру када јој будем писала како су последње речи које је Џорџ чуо стихови дивне поезије. Само напред, девојко!”

„Последње речи?”, испљунуо је господин Блекхорн. „Још нисам мртав, Марта, према томе можеш рећи овим проклетим погребницима да се торњају одавде! Нисам се боље осећао данима.”

„Није тачно!”, жустро је одговорила његова супруга. „Умиреш, Џорџе, и престани да се опиреш.” Марамцом је потапкала очи и груди јој се подиглоше. „Само желим да мој драги супруг пронађе мир.”

Мајка Снегзби је климнула ка мени па сам извадила песму из џепа и почела:

*Док моја једина љубав бледи с умирућом свећлошћу,
Знам да ће се његова душа расејати, појући лајница
на ветру.*

*Сваки животи има јодишња доба и сви се морамо
прејусити,*

Предати се смрти, појући лајница на ветру...

Била је то ужасна песма. Суморна и вредна и туробна. Била је монструозна! Због чега сам наставила овако:

*Госпођа Блекхорн се куне да њена љубав неће умрећи
док је људи,
Али сиротиња крава није пустила ни сузу, мада се
стварно шруди.*

Госпођа Блекхорн се избечила и рукама покрила уста. Господин Блекхорн се ликујући церекао и плескао рукама. Што је било страшно обећавајуће!

Наставила сам:

*Јадни јосиодин Блекхорн мир ће ван свој бубљивој кревети
наћи,
А његова сујрућа нову перику, кад Мајори Бугљивац за главу
буде краћи.*

„Одмах да си престала!”, просиктала је Мајка Снегзби. Окренула се ка госпођи Блекхорн. „Извињавам се због девојке. Упозорили смо је да не измишља стихове.”

„Ја мислим да је било феноменално”, изјавио је господин Блекхорн.

Његова супруга се стропоштала на кревет и завриштала нешто прилично нељубазно у мом правцу. Мајка Снегзби је покушала да је смири док ме је Езра гуркао ка столици у углу собе. „Седи ту, Ајви”, рекао ми је, „док завршимо”.

Када је госпођа Блекхорн престала да мекеће, изашла је из собе да се освежи и поправи перику. Собарица је ушла носећи чај за Снегзбијеве и чашу топлог млека за мене. Иначе мрзим топло млеко. Одвратна ствар. Али из неког разлога Мајка Снегзби је инсистирала да га попијем док су се она и Езра бавили завршницом сваке посете умирућем – договори-ма око детаља у вези са ковчегом и тако тим.

„Стиди се”, режала је Мајка Снегзби док ми је пружала чашу. „То што си урадила је неопростиво! Попиј млеко и зачепи губицу.”

Урадила сам како ми је речено.

*

„Буди се.”

Тресла сам се. Тачније, рука ме је ухватила за раме и дрмусала га.

„Рекох, буди се.” Била је то Мајка Снегзби. „Одмах да си се пробудила!”

Отворила сам очи. Осетила сам бол у грудима. Погледала сам око себе и силно се натрептала. Онда сам зевнула попут одојчета и протегла руке. Требало ми је неколико тренутака да схватим где се налазим. У суморној соби господина Блекхорна. С тим што то више није била његова соба. Јер био је мртав. Преко његовог беживотног тела лежао је прекривач. Његова супруга је била поред и лила истинске сузе.

„Али мислила сам... Господин Блекхорн је рекао да се осећа боље”, рекла сам тихо.

„Погрешио је”, одговорила је Мајка Снегзби.

„Колико сам спавала?”

„Довољно дуго”, рекла је и подигла празну чашу са стола поред мене. „Прелази ти у навику, млада дамо. Зар не спаваш ноћу?”

„Као клада, драга”, рекла сам и устала. У глави ми се страховито вртело па сам поново села. У протеклих неколико месеци ми се *jesse* дешавало да потонем у сан. Одмах након читања песме пред постељом ускоро почившег. Што је било

чудно. И још нешто. У грудима сам осећала страшну топлоту. Подигла сам руку ка срцу. Али нису моје груди биле топле. Био је то Сатни дијамант. Била сам сигурна да је за то постојало сасвим разумно објашњење. Само ми ниједно није падало на памет.

Езра се дотетурао до госпође Блекхорн и изјавио јој саучешће.

Али Мајка Снегзби није. Предала је госпођи Блекхорн рачун. „Моји људи ће доћи да покупе тело кроз један сат.” Глас који је упутила уцвељеној удовици био је хладан и послован. „Смрт брзо дела, госпођо Блекхорн, зато вам саветујем да не гледате испод покроба. Памтите супруга какав је био и пустите *Снегзбијеве сахране* да се побрину за остало.”

Госпођа Блекхорн је климнула без речи.

„Нашао је мир”, рекао је Езра. „То вам је утеха.”

„Мислила сам да ће бити”, процвилела је госпођа Блекхорн.

Мајка Снегзби је зграбила свој кишобран а онда махнула ка Езри и мени.

„Хајдемо”, рекла је марширајући према вратима. „Завршили смо.”